

Opinia w sprawie powstawania i funkcjonowania sądów koleżeńskich w instytutach Akademii prowadzących studia doktoranckie

Za naruszenie przepisów obowiązujących w jednostce naukowej oraz za czyny uchybiające godności doktoranta, doktorant ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną na podstawie przepisów zawartych w ustawie z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym. Organami upoważnionymi ustawowo do orzekania na temat odpowiedzialności dyscyplinarnej są: komisja dyscyplinarna lub sąd koleżeński samorządu doktoranckiego¹, który w dalszej części niniejszego dokumentu będzie określany jako „sąd koleżeński”. Organy te nie mogą orzekać w tej samej kwestii, co oznacza, że spór może zawisnąć tylko przed jednym z nich².

Sąd koleżeński może wymierzać takie same kary, jak komisja dyscyplinarna z wyłączeniem zawieszenia doktoranta w określonych prawach na okres do jednego roku oraz wydalenia z jednostki naukowej, tj. karę upomnienia, nagany oraz nagany z ostrzeżeniem³. Sądy koleżeńskie rozstrzygają samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu.

Sprawy, zamiast trafiać do rzecznika dyscyplinarnego, mogą być kierowane do sądu koleżeńkiego przez dyrektora jednostki naukowej z jego własnej inicjatywy lub na wniosek organu samorządu doktorantów. Oznacza to, że sąd koleżeński może być traktowany jako alternatywa dla komisji dyscyplinarnej. Sąd koleżeński może rozstrzygać nadto spory powstałe między doktorantami oraz między doktorantami a organami samorządu doktorantów na wniosek tych podmiotów i za ich zgodą. Odwołania od rozstrzygnięć sądu koleżeńkiego mogą być kierowane do sądu koleżeńkiego drugiej instancji w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia⁴.

Stosownie do treści art. 226 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym, organizacja i szczegółowy tryb postępowania przed sądem koleżeńskim doktorantów powinna być określona regulaminem samorządu doktorantów. W przypadku jednostek Polskiej Akademii Nauk w celu utworzenia sądów koleżeńskich niezbędne jest, stosownie do wytycznych zawartych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym, wprowadzenie zmian do regulaminów samorządów doktoranckich w poszczególnych instytutach.

¹ Art. 211 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym

² Art. 211 ust.2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym

³ Art. 214 ust. 1 w zw. z art. 212 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym

⁴ Art. 220 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym

Stosownie do treści art. 225 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, organizację i szczegółowy tryb postępowania przed sądem koleżeńskim określa regulamin samorządu studenckiego. Oznacza to, że ogólne normy dotyczące sądów koleżeńskich muszą znaleźć się w regulaminach samorządów poszczególnych instytutów. W przypadku braku takich uregulowań należy dokonać modyfikacji regulaminu stosownie do wskazanego w nim trybie.

Niniejszy dokument zawiera 3 załączniki. Załącznik numer 1 stanowi proponowana zmiana treści regulaminów samorządów doktoranckich poszczególnych jednostek naukowych. W załączniku numer 2 umieszczono wyciąg ze stosownych przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym. Załącznik numer 3 jest proponowanym przykładowym regulaminem postępowania przed Sądem Koleżeńskim i Odwoławczym Sądem Koleżeńskim. Treść załącznika numer 3 jest uniwersalna, a po wprowadzeniu w niezbędnym zakresie drobnych modyfikacji tekst regulaminu może zostać przyjęty przez samorząd doktorantów dowolnej jednostki naukowej PAN.

Załącznik 1 – proponowana zmiana treści regulaminów samorządów doktoranckich w instytutach Akademii

§ 1

1. Sąd Koleżeński Samorządu Doktorantów Instytutu⁵ XXX Polskiej Akademii Nauk, zwany dalej Sądem Koleżeńskim oraz Odwoławczy Sąd Koleżeński Samorządu Doktorantów Instytutu XXX Polskiej Akademii Nauk, zwany dalej Odwoławczym Sądem Koleżeńskim orzekają o odpowiedzialności dyscyplinarnej doktorantów w zakresie określonym w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i innych przepisach prawa.

2. Sąd Koleżeński rozstrzyga spory powstałe między doktorantami oraz między doktorantami, a organami samorządu doktorantów na wniosek tych podmiotów i za ich zgodą. Odwoławczy Sąd Koleżeński rozpatruje odwołania od rozstrzygnięć Sądu Koleżeńskiego.

§ 2

1. W skład Sądu Koleżeńskiego i Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego wchodzi po trzech/pięciu członków wybieranych przez organ wykonawczy instytutowego samorządu doktorantów.

2. Członkowie Sądu Koleżeńskiego i Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego wybierani są na okres rocznej kadencji zwykłą większością głosów.

3. Członkiem Sądu Koleżeńskiego lub Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego może zostać każdy doktorant Instytutu XXX nie będący Przewodniczącym/Prezesem organu wykonawczego instytutowego samorządu doktorantów, posiadający doświadczenie w pracy w Samorządzie.

§ 3

1. Pierwsze posiedzenie Sądu Koleżeńskiego i Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego, zwołane przez Przewodniczącego/Prezesa Samorządu, odbywa się nie później niż 7 dni od powołania składu sędziowskiego. Przewodniczący/Prezes Samorządu otwiera posiedzenie i zarządza wybór Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Sądu. Kolejne posiedzenia prowadzi wybrany Przewodniczący Sądu.

2. Członkowie Sądu Koleżeńskiego i Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego wybierają Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Sądu ze swego grona. Wybór następuje zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy regulaminowej liczby członków w głosowaniu tajnym.

3. Przewodniczący Sądu kieruje jego pracami i reprezentuje go na zewnątrz.

§ 4

1. Członkowie Sądu Koleżeńskiego i Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego są nieusuwalni.

2. Utrata mandatu członka wbrew jego woli może nastąpić jedynie na mocy orzeczenia Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego w przypadku rażącego naruszenia obowiązków. Mandat wygasa po upływie rocznej kadencji.

§ 5

1. Sąd Koleżeński i Odwoławczy Sąd Koleżeński jest niezawisły w zakresie orzekania.

---

⁵ zaproponowane regulacje nie odnoszą się do żadnego konkretnego instytutu Polskiej Akademii Nauk, stąd brak dokładnego określenia.

2. Sąd Koleżeński rozstrzyga samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie jest związany rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego wyroku sądu.

§ 6

1. Rozprawa przed Sądem Koleżeńskim jest jawna.

2. Sąd Koleżeński wyłącza jawność postępowania w całości lub w części, jeżeli jawność mogłaby obrażać dobre obyczaje albo jeżeli wymaga tego interes obwinionego, jednostki naukowej lub osób trzecich. Ogłoszenie orzeczenia jest jawne.

3. Sąd Koleżeński wydaje orzeczenie w sprawach dyscyplinarnych po przeprowadzeniu rozprawy, podczas której wysłuchuje strony wszczynającej postępowanie przed Sądem i obwinionego lub jego obrońcy.

4. Dyrektor, na wniosek Sądu Koleżeńskiego może zawiesić doktoranta w jego prawach w przypadku uporczywego nieusprawiedliwionego niestawiania się na posiedzenie Sądu Koleżeńskiego dotyczącego sprawy dyscyplinarnej mimo prawidłowego zawiadomienia⁶.

§ 7

Postanowienia i orzeczenia Sądu Koleżeńskiego i Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego zapadają zwykłą większością głosów.

§ 8

Sąd Koleżeński orzeka kary w postaci upomnienia, nagany oraz nagany z ostrzeżeniem.

§ 9

Organizację, tryb pracy i szczegółowy tryb postępowania przed Sądem Koleżeńskim określa Regulamin Sądu Koleżeńskiego i Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego uchwalany przez organ wykonawczy samorządu doktorantów zamieszczony w załączniku nr 1 do niniejszego Regulaminu i stanowiący jego integralną część.

---

⁶ regulacje szczegółowo odnoszące się do trybu zawiadomień zostaną zawarte w przykładowym regulaminie załączonym w dalszej części opinii.

Załącznik 2 – wyciąg z przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym

Rozdział 6

Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów

Art. 211. 1. Za naruszenie przepisów obowiązujących w uczelni oraz za czyny uchybiające godności studenta student ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną przed komisją dyscyplinarną albo przed sądem koleżeńskim samorządu studenckiego, zwanym dalej "sądem koleżeńskim".

2. Za ten sam czyn student nie może być ukarany jednocześnie przez sąd koleżeński i komisję dyscyplinarną.

Art. 212. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) nagana z ostrzeżeniem;
- 4) zawieszenie w określonych prawach studenta na okres do jednego roku;
- 5) wydalenie z uczelni.

Art. 213. 1. W sprawach dyscyplinarnych studentów orzekają komisja dyscyplinarna oraz odwoławcza komisja dyscyplinarna, powołane na okres kadencji spośród nauczycieli akademickich i studentów uczelni, w trybie określonym w statucie.

2. Długość kadencji komisji, o których mowa w ust. 1, określa statut.

3. Komisje dyscyplinarne są niezawisłe w zakresie orzekania.

4. Komisje dyscyplinarne rozstrzygają samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu.

5. Komisja dyscyplinarna orzeka w składzie złożonym z przewodniczącego składu orzekającego, którym jest nauczyciel akademicki, oraz w równej liczbie, z nauczycieli akademickich i studentów.

Art. 214. 1. Rektor może, z inicjatywy własnej lub na wniosek organu samorządu studenckiego, wskazanego w regulaminie samorządu, przekazać sprawę do sądu koleżeńckiego zamiast przekazać ją rzecznikowi dyscyplinarnemu. Sąd koleżeński nie może wymierzać kar wymienionych w art. 212 pkt 4 i 5.

2. Za przewinienie mniejszej wagi rektor może, z pominięciem komisji dyscyplinarnej lub sądu koleżeńskiego, wymierzyć studentowi karę upomnienia, po uprzednim wysłuchaniu obwinionego lub jego obrońcy.

3. Student ukarany przez rektora karą upomnienia lub organ samorządu studenckiego, o którym mowa w ust. 1, może wnieść odwołanie do komisji dyscyplinarnej lub sądu koleżeńskiego. Odwołanie wnosi się w terminie czternastu dni od doręczenia zawiadomienia o ukaraniu. Komisja dyscyplinarna lub sąd koleżeński mogą w tym przypadku wymierzyć tylko karę upomnienia.

4. W razie podejrzenia popełnienia przez studenta czynu polegającego na przypisaniu sobie autorstwa istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu rektor niezwłocznie poleca przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego.

5. W razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez studenta przestępstwa rektor jednocześnie z poleceniem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego może zawiesić studenta w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną.

6. Jeżeli w wyniku postępowania wyjaśniającego zebrany materiał potwierdza popełnienie czynu, o którym mowa w ust. 4, rektor wstrzymuje postępowanie o nadanie tytułu zawodowego do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną oraz składa zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

Art. 215. 1. Postępowanie wyjaśniające przeprowadza rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów, powołany przez rektora na okres kadencji organów uczelni spośród nauczycieli akademickich uczelni.

2. Rektor może powołać kilku rzeczników dyscyplinarnych do spraw studentów.

3. Rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów pełni funkcję oskarżyciela przed komisją dyscyplinarną i jest związany poleceniami rektora.

Art. 216. 1. Rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów wszczyna postępowanie wyjaśniające na polecenie rektora, którego informuje o dokonanych ustaleniach.

2. Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów umarza postępowanie lub kieruje do komisji dyscyplinarnej wnioski o ukaranie. Rzecznik dyscyplinarny może również złożyć rektorowi wnioski o wymierzenie kary upomnienia lub o przekazanie sprawy do sądu koleżeńskiego.

3. Postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego wydaje rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów, a zatwierdza rektor. W przypadku odmowy zatwierdzenia postanowienia rektor może polecić innemu rzecznikowi dyscyplinarnemu do spraw studentów wniesienie wniosku o ukaranie. Powtórne postanowienie rzecznika dyscyplinarnego do spraw studentów o umorzeniu postępowania wyjaśniającego jest ostateczne.

Art. 217. 1. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna komisja dyscyplinarna na wniosek rzecznika dyscyplinarnego do spraw studentów.

2. Wymierzenie studentowi za ten sam czyn kary w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawach o wykroczenia nie stanowi przeszkody do wszczęcia postępowania przed komisją dyscyplinarną.

3. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie sześciu miesięcy od dnia uzyskania przez rektora wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego nałożenie kary lub po upływie trzech lat od dnia jego popełnienia. Jeżeli czyn stanowi przestępstwo, okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa.

4. Przedawnienie orzekania następuje również po upływie roku od opuszczenia uczelni przez studenta.

5. Nie stosuje się przedawnienia w odniesieniu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec studenta, któremu zarzuca się popełnienie plagiatu.

6. Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić, jeżeli:

- 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się rażącego naruszenia prawa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;
- 2) po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody nieznanne w chwili jego wydania, wskazujące na to, że obwiniony jest niewinny, skazano go za popełnienie innego czynu lub komisja bezpodstawnie umorzyła postępowanie;
- 3) w trakcie postępowania naruszono przepisy, przez co uniemożliwiono lub w poważnym stopniu utrudniono obwinionemu korzystanie z prawa do obrony, albo skład komisji nie odpowiadał warunkom określonym w art. 213 ust. 5, albo zasiadała w niej osoba podlegająca wyłączeniu.

7. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mogą wnieść osoba ukarana lub rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów w terminie trzydziestu dni od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

Art. 218. 1. Obwinionemu studentowi służy prawo do korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy.

2. W przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów wnosi o orzeczenie kary, o której mowa w art. 212 pkt 5, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę z urzędu spośród nauczycieli akademickich lub studentów uczelni.

Art. 219. 1. Rozprawa przed komisją dyscyplinarną lub sądem koleżeńskim jest jawna.

2. Komisja dyscyplinarna wyłącza jawność postępowania w całości lub w części, jeżeli jawność mogłaby obrażać dobre obyczaje albo jeżeli wymaga tego interes obwinionego, uczelni lub osób trzecich. Wyłączenie jawności nie obejmuje ogłoszenia orzeczenia.

3. Komisja dyscyplinarna wydaje orzeczenie po przeprowadzeniu rozprawy, podczas której wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego do spraw studentów i obwinionego lub jego obrońcy.

4. Rektor lub komisja dyscyplinarna, po wysłuchaniu rzecznika dyscyplinarnego do spraw studentów, może zawiesić studenta w prawach studenta w przypadku uporczywego nieusprawiedliwionego niestawiania się na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego do spraw studentów w postępowaniu wyjaśniającym lub na posiedzenie komisji dyscyplinarnej mimo prawidłowego zawiadomienia.

5. Przepisy ust. 3 stosuje się również do postępowania przed sądem koleżeńskim.

Art. 220. 1. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej oraz od orzeczenia sądu koleżeńkiego stronom przysługuje odwołanie.

2. Odwołanie wnosi się odpowiednio do odwoławczej komisji dyscyplinarnej lub sądu koleżeńkiego drugiej instancji w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia.

Art. 221. Od prawomocnego orzeczenia odwoławczej komisji dyscyplinarnej służy skarga do sądu administracyjnego.

Art. 222. 1. Zatarcie kary dyscyplinarnej następuje z mocy prawa po upływie trzech lat od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu.

2. Organ, który orzekł karę dyscyplinarną, może orzec o jej zatarciu na wniosek ukaranego, złożony nie wcześniej niż po upływie roku od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu.

Art. 223. Do postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego wobec studentów, z wyjątkiem postępowania przed sądem koleżeńskim, w sprawach nieuregulowanych w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, z wyłączeniem art. 82.

Art. 224. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego, uwzględniając:

- 1) umorzenie postępowania wyjaśniającego przez rzecznika dyscyplinarnego, w szczególności w przypadkach:
  - a) upływu terminu przedawnienia,
  - b) stwierdzenia, że postępowanie dyscyplinarne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie ukończone lub wcześniej wszczęte jest w toku,
  - c) znikomej szkodliwości popełnionego czynu;
- 2) możliwość zawieszenia postępowania dyscyplinarnego przez komisję dyscyplinarną, w szczególności w przypadku gdy w sprawie tego samego czynu wszczęto postępowanie karne lub postępowanie w sprawach o wykroczenia, a także możliwość podejmowania przez komisję dyscyplinarną zawieszonych postępowania;
- 3) przywracanie terminu wniesienia odwołania przez studenta ukaranego karą upomnienia w ciągu siedmiu dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminom;

- 4) postępowanie przed komisjami dyscyplinarnymi w uczelni oraz przed odwoławczą komisją dyscyplinarną obejmujące rozpoznanie wniosku przez skład orzekający na posiedzeniu niejawnym oraz na rozprawie;
- 5) odrzucenie odwołania studenta przez przewodniczącego odwoławczej komisji dyscyplinarnej w razie wniesienia odwołania po upływie terminu przewidzianego w art. 220 ust. 2 albo przez osobę nieuprawnioną;
- 6) tryb wzywania i przesłuchiwania obwinionego, świadków i biegłych oraz przeprowadzania innych dowodów.

Art. 225. Organizację i szczegółowy tryb postępowania przed sądem koleżeńskim określa regulamin samorządu studenckiego.

Załącznik 3 – przykładowy regulamin funkcjonowania sądu koleżeńskiego w instytucie PAN prowadzącym studia doktoranckie

Regulamin postępowania przed Sądem Koleżeńskim oraz Odwoławczym Sądem koleżeńskim

§ 1.

- 1) Sąd Koleżeński Samorządu Doktorantów Instytutu XXX, zwany dalej Sądem Koleżeńskim, posiada uprawnienia dyscyplinarne wobec doktorantów Instytutu XXX wynikające z niniejszego Regulaminu oraz z ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. o (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec studentów.
- 2) Postępowanie w sprawach należących do właściwości Sądu Koleżeńskiego oraz Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego toczy się według przepisów niniejszego regulaminu.

§ 2.

- 1) Sąd Koleżeński jest organem Samorządu Doktorantów czuwającym nad przestrzeganiem, przepisów obowiązujących doktorantów, zasad współżycia koleżeńskiego i postanowień Regulaminu Samorządu Doktorantów.
- 2) Sąd rozpatruje nadto spory między doktorantami a organami Samorządu Doktorantów oraz spory między doktorantami – na wniosek tych podmiotów i za ich zgodą.
- 3) W skład Sądu Koleżeńskiego wchodzi X członków Samorządu Doktorantów wybieranych przez organ wykonawczy instytutowego Samorządu Doktorantów spośród członków Samorządu Doktorantów Instytutu XXX w każdym roku kalendarzowym, nie później niż do dnia 31 stycznia każdego roku.
- 4) Sędzią Sądu Koleżeńskiego nie może być doktorant ukarany prawomocnym wyrokiem sądu, członek komisji dyscyplinarnej ds. doktorantów ani Przewodniczący/Prezes organu wykonawczego instytutowego Samorządu Doktorantów.
- 5) Kandydatów na Sędziów Sądu Koleżeńskiego ma prawo zgłaszać każdy z członków organu wykonawczego instytutowego Samorządu Doktorantów, przy konieczności spełnienia warunku zgody kandydata.
- 6) Wybór Sędziów spośród zgłoszonych kandydatów dokonywany jest przez organ wykonawczy instytutowego Samorządu Doktorantów w głosowaniu tajnym zwykłą większością głosów.
- 7) Mandat Sędziego Sądu Koleżeńskiego wygasa w przypadku:
  - a) utraty statusu doktoranta,
  - b) orzeczenia komisji dyscyplinarnej zawieszającej w prawach doktoranta,
  - c) złożenia pisemnej rezygnacji na ręce Przewodniczącego/Prezesa organu wykonawczego Samorządu Doktorantów,
  - d) śmierci.

§ 3.

- 1) Sąd Koleżeński na pierwszym posiedzeniu wybiera w głosowaniu tajnym ze swojego grona Przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego.

- 2) Do zadań Przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego należy:
  - a) wyznaczanie składów orzekających i ich Przewodniczących oraz protokolantów,
  - b) wyznaczanie terminów rozpraw.
- 3) W przypadku powstania wakatów w składzie orzekającym organ wykonawczy Samorządu Doktorantów dokonuje uzupełnienia na podstawie przepisów par. 2 ust. 1.

§ 4.

- 1) Sąd Koleżeński orzeka:
  - a) w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów, a na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego.
  - b) w drugiej instancji w składzie trzech sędziów, a na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego.
- 2) Sędzia Sądu Koleżeńskiego, który rozstrzygał sprawę w pierwszej instancji nie może być członkiem składu orzekającego w tej sprawie w instancji odwoławczej.
- 3) Sąd jest niezawisły w zakresie orzekania, rozstrzyga samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie jest związany rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego wyroku sądu.

§ 5

- 1) Postępowanie przed Sądem jest jawne.
- 2) Sąd wyłącza jawność postępowania w całości lub w części, jeżeli jawność mogłaby obrażać dobre obyczaje albo jeżeli wymaga tego interes stron, jednostki naukowej lub osób trzecich. Wyłączenie jawności nie obejmuje ogłoszenia orzeczenia.
- 3) Sąd wyłącza jawność postępowania z urzędu, a także na wniosek którejkolwiek ze stron.
- 4) Wyłączenia jawności dokonuje Sąd w formie postanowienia.

§ 6

- 1) Sędzia ma obowiązek niezwłocznie ujawnić wszystkie okoliczności, które mogłyby wzbudzić wątpliwości co do jego bezstronności lub niezależności.
- 2) Jeżeli zachodzi okoliczność tego rodzaju, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do bezstronności lub niezależności sędziego w danej sprawie, Przewodniczący Sądu wyłącza sędziego ze składu orzekającego na wniosek sędziego lub którejkolwiek ze stron.
- 3) O wyłączeniu sędziego decyduje Przewodniczący Sądu w formie postanowienia. Przewodniczący ma obowiązek wskazać nowego członka składu orzekającego spośród pozostałych sędziów Sądu. W razie gdyby wniosek dotyczył Sędziego będącego Przewodniczącym Sądu, odpowiednie postanowienie wydaje Wiceprzewodniczący Sądu.

§ 7

- 1) Postępowanie przed Sądem Koleżeńskim wszczyna się na wniosek:
  - a) członka Samorządu Doktorantów Instytutu XXX;
  - b) Dyrektora Instytutu XXX;

- c) Kierownika Studiów Doktoranckich Instytutu XXX;
- d) Przewodniczącego/Prezesa organu wykonawczego Samorządu Doktorantów Instytutu XXX;
- e) wspólnie złożony przez co najmniej 5 członków organu wykonawczego Samorządu Doktorantów Instytutu XXX.

§ 8

- 1) Wniosek o wszczęcie postępowania powinien zawierać:
  - a) określenie organu wnioskującego lub imię i nazwisko wnioskodawcy, dokładny adres, kierunek i rok studiów;
  - b) sformułowanie zarzutów (dokładne określenie czynów lub zaskarżonej decyzji ze wskazaniem czasu, miejsca i okoliczności popełnienia czynu)
  - c) wskazanie środków i dowodów rzeczowych (wykaz zawierający imiona, nazwiska i adresy świadków wraz z wyjaśnieniem, ja jaką okoliczność mają zeznawać oraz wyliczenie innych dowodów);
  - d) jeżeli zachodzi taka potrzeba – inne dane.
- 2) Jeśli wniosek nie spełnia wymogów określonych w ust. 1 na żądanie sądu Przewodniczący wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia wskazanych braków w terminie trzech dni. Po bezskutecznym upływie tego terminu Przewodniczący postanowieniem zwraca wniosek wnioskodawcy.
- 3) Wniosek sporządza się wraz z odpisami dla wszystkich uczestników postępowania

§ 9

- 1) Przewodniczący Sądu Koleżeńskiego postanowieniem odmawia wszczęcia postępowania w następujących przypadkach:
  - a) gdy czyn zarzucony obwinionemu miał miejsce dawniej niż jeden rok licząc od dnia wpłynięcia wniosku,
  - b) gdy przeciwko temu samemu obwinionemu o ten sam czyn zostało wszczęte wcześniej postępowanie lub zostało ono już rozstrzygnięte,
  - c) jeżeli Sąd Koleżeński nie jest właściwy do rozstrzygania w danej sprawie.
- 2) Jeżeli okoliczności określone w ust. 1 zostały ujawnione na rozprawie, skład orzekający umarza postępowanie.

§ 10

W terminie do 7 dni od daty wpłynięcia wniosku do Sądu Koleżeńskiego Przewodniczący wyznacza członków składu orzekającego oraz termin i miejsce rozprawy.

§ 11

- 1) Rozprawa Sądu Koleżeńskiego odbywa się w następującym porządku:
  - a) otwarcie posiedzenia Sądu Koleżeńskiego, przedstawienie zespołu orzekającego;
  - b) sprawdzenie obecności osób wezwanych na rozprawę;
  - c) ewentualne usunięcie świadków z sali rozprawy;
  - d) odczytanie wniosku przez stronę wszczynającą postępowanie przed Sądem lub wnioskodawcę;
  - e) zgłoszenie wniosków formalnych i dowodów;
  - f) wysłuchanie wyjaśnień obwinionego
  - g) postępowanie dowodowe (przesłuchanie wnioskodawcy, opinia biegłych, zapoznanie się z dokumentami itp.);
  - h) wystąpienie wnioskodawcy bądź rzecznika interesu koleżeńskiego;
  - i) wystąpienie obrońcy obwinionego;
  - j) tajna narada zespołu orzekającego;
  - k) ogłoszenie orzeczenia;
  - l) pouczenie o przysługujących środkach odwoławczych.
- 2) W sprawach, w których jest to możliwe bezpośrednio po wywołaniu sprawy, Przewodniczący przeprowadza próbę pojednania uczestników.
- 3) W przypadku dojścia uczestników postępowania do pojednania, treść ugody wnosi się do protokołu rozprawy i po jej podpisaniu przez uczestników Sądu Koleżeńskiego, czyli przez uczestników i zespół orzekający, orzeczeniem umarza się postępowanie.
- 4) Jeżeli próba pojednania uczestników nie dała rezultatu, rozprawa toczy się dalej, wg. wskazań zawartych w ust. 1.
- 5) Niestawiennictwo stron nie stoi na przeszkodzie ogłoszeniu orzeczenia.

§ 12

- 1) Nieusprawiedliwione niestawiennictwo wnioskodawcy nie hamuje rozpoznania sprawy.
- 2) W razie nieusprawiedliwionego niestawienia się obwinionego na rozprawie, Sąd Koleżeński może rozpoznać sprawę zaocznie, wyznaczając jednocześnie dla obwinionego obrońcę z urzędu. Po zakończeniu postępowania Sąd Koleżeński wydaje orzeczenie zaocznie, które doręcza się obwinionemu.
- 3) Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli obwiniony został przesłuchany na rozprawie, a nie stawił się na dalszą, w przypadku jej odroczenia.
- 4) W uzasadnionych przypadkach Sąd Koleżeński może postanowić o odroczeniu rozprawy, a Przewodniczący ogłasza wtedy termin i miejsce następnej rozprawy.

§ 13

- 1) Obwinionego nie można uznać za winnego, dopóki to nie zostanie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem.
- 2) Nie dające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść obwinionego.
- 3) Obwiniony ma prawo do obrony oraz do ustanowienia obrońcy. Obrońcą może być wybrana przez obwinionego osoba pełnoletnia. Ustanowienia obrońcy dokonuje się w formie pisemnej albo przez oświadczenie złożone do protokołu.

§ 14

Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół. Protokół powinien zawierać datę i miejsce przeprowadzenia rozprawy, imiona i nazwiska członków składu orzekającego, imiona i nazwiska stron, wskazanie pełnionej funkcji, wskazanie kierunku, trybu i roku studiów oraz przebieg rozprawy, ze szczególnym uwzględnieniem oświadczeń i wniosków stron oraz dopuszczonych przez Sąd dowodów.

§ 15

- 1) W trakcie rozprawy Sąd, na wniosek stron lub z urzędu, dopuszcza dowody z dokumentów, zeznań świadków i opinii biegłych oraz inne dowody, jeżeli uzna, że ich przeprowadzenie jest istotne dla sprawy.
- 2) Strony i ich pełnomocnicy mają prawo wypowiadać się co do każdego dowodu.
- 3) Wnioski dowodowe można składać przed rozpoczęciem rozprawy, jak również w jej trakcie.

§ 16

- 1) Sąd koleżeński może wymierzać kary:
  - a) upomnienia,
  - b) nagany,
  - c) nagany z ostrzeżeniem.
- 2) Sąd koleżeński może przekazać do Dyrektora Instytutu wnioski o dołączenie orzeczenia do akt osobowych doktoranta.

§ 17

- 1) Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie sześciu miesięcy od dnia uzyskania przez dyrektora jednostki wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego nałożenie kary lub po upływie trzech lat od dnia jego popełnienia. Jeżeli czyn stanowi przestępstwo, okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa.

2) Przedawnienie orzekania następuje również po upływie roku od opuszczenia jednostki naukowej przez doktoranta.

3) Nie stosuje się przedawnienia w odniesieniu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec doktoranta, któremu zarzuca się popełnienie plagiatu.

§ 18

- 1) Zatarcie kary dyscyplinarnej następuje z mocy prawa po upływie roku od wykonania kary.
- 2) Organ, który orzekł karę dyscyplinarną, może orzec o jej zatarciu na wniosek ukaranego, złożony nie wcześniej niż po upływie roku od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu.

§ 19

- 1) Sąd Koleżeński zawiadamia o terminie i miejscu rozprawy wszystkich uczestników postępowania i zainteresowanych oraz wzywa świadków.
- 2) Wezwanie powinno być doręczone wszystkim uczestnikom postępowania w terminie umożliwiającym im stawiennictwo - nie później niż na siedem dni przed terminem pierwszej rozprawy.
- 3) Wezwanie za potwierdzeniem odbioru wręcza się uczestnikom postępowania, świadkom i biegłym. Zainteresowanym doręcza się zawiadomienia. W razie odmowy przyjęcia wezwania, uważa się je za doręczone.
- 4) Obwinionemu doręcza się wraz z pierwszym wezwaniem na rozprawę:
  - a) odpis wniosku,
  - b) pouczenie o skutkach nieusprawiedliwionego niestawienia się na rozprawę.

§ 20

- 1) Sąd Koleżeński po zakończeniu postępowania dowodowego oraz wysłuchania głosów stron niezwłocznie przystępuje do tajnej narady zakończonej głosowaniem nad rozstrzygnięciem sprawy. Niezwłocznie po zakończeniu głosowania sąd sporządza wyrok na piśmie i go podpisuje.
- 2) Po podpisaniu wyroku, Przewodniczący składu orzekającego ogłasza go publicznie. Po ogłoszeniu orzeczenia podawane są ustnie najważniejsze powody wydania wyroku.
- 3) Sąd niezwłocznie sporządza pisemne uzasadnienie wyroku oraz doręcza je stronom wraz z wyrokiem.
- 4) Od orzeczenia Sądu Koleżeńskiego pierwszej instancji przysługuje, w terminie czternastu dni od doręczenia, prawo odwołania do Odwoławczego Sądu Koleżeńskiego.

§ 21

- 1) Sąd odwoławczy opiera się na ustaleniach faktycznych sądu I instancji, uwzględniając wyniki postępowania dowodowego przed Sądem Odwoławczym.
- 2) Jeżeli jedyną stroną składającą odwołanie jest obwiniony, Sąd Odwoławczy nie może orzec wyroku surowszego niż Sąd I instancji.

3) Sąd odwoławczy może utrzymać wyrok sądu I instancji w mocy, uchylić wyrok w całości lub części i orzec co do istoty sprawy lub uchylić wyrok w całości lub części i umorzyć postępowanie.

§ 22

W stosunku do spraw proceduralnych nieuregulowanych wiążącymi ich przepisami, sędziowie podejmują decyzje większością głosów, kierując się zasadami słuszności.

§ 23

Niniejszy regulamin wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jego uchwalenia.

Warszawa, 07.10.2014r.

W imieniu Komisji Prawnej Rady Samorządu Doktorantów PAN opinię sporządziła:

mgr Klaudia Kochan